Senedd Cymru
Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

Cytundebau rhyngwladol

Cytundebau a drafodwyd ar 6 Ionawr 2025

Ionawr 2025

1. Cefndir

1. Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad sy'n gyfrifol am graffu ar gytundebau rhyngwladol nad ydynt yn ymwneud â masnach yn y Chweched Senedd.

2. Gall cytundebau rhyngwladol a lofnodir gan Lywodraeth y DU ymdrin â materion sydd o fewn cymhwysedd datganoledig neu faterion sydd â goblygiadau polisi sy'n bwysig i Gymru.

3. Mae'r Pwyllgor yn trafod effaith cytundebau rhyngwladol a osodir yn Senedd y DU, o dan y broses a sefydlwyd gan *Ddeddf Diwygio Cyfansoddiadol a Llywodraethu 2010* (Deddf 2010), ar Gymru. Mae'n darparu cyfnod craffu cychwynnol 21 diwrnod.

4. Wrth drafod cytundeb rhyngwladol, rydym yn ystyried:

- a yw'n ymwneud â chymhwysedd y Senedd; a/neu
- a oes goblygiadau polisi posibl i Gymru.

5. Ar 6 Ionawr 2025[1], gwnaethom ystyried 12 cytundeb rhyngwladol a oedd wedi'u gosod yn ddiweddar yn Senedd y DU:

- Protocol i Gytundeb Interbus;
- Diwygiadau i'r Cytundeb sy'n Sefydlu Cronfa Datblygu Affrica;
- Cytundeb Rhwng y DU a Mauritius ynghylch Archipelago Chagos;
- Y DU/Y Weriniaeth Tsiec: Cytundeb ar Derfynu'r Cytundeb rhwng y DU a Gweriniaeth Ffederal Tsiec a Slofacia ar gyfer Hyrwyddo a Diogelu Buddsoddiadau;
- Y DU/Lithwania: Cytundeb ar Derfynu'r Cytundeb ar gyfer Hyrwyddo a Diogelu Buddsoddiadau;
- Y DU/Slofenia: Cytundeb ar Derfynu'r Cytundeb ar gyfer Hyrwyddo a Diogelu Buddsoddiadau;

[1] Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad, 6 Ionawr 2025

- Y DU/Croatia: Cytundeb ar Derfynu'r Cytundeb ar gyfer Hyrwyddo a Diogelu Buddsoddiadau;
- Cytundeb Gwasanaethau Awyr rhwng y DU a Gwlad Thai;
- Cytundeb Gwasanaethau Awyr rhwng y DU a Brasil;
- Cytundeb Gwasanaethau Awyr rhwng y DU a Mongolia;
- Cytundeb Gwasanaethau Awyr rhwng y DU a Moldofa;
- Cytundeb Gwasanaethau Awyr rhwng y DU a Tajikistan.

6. Gwnaethom gytuno i gymryd rhagor o gamau mewn perthynas â dau o'r cytundebau hyn. Mae manylion pob un o'r cytundebau, a'n camau priodol, wedi'u nodi isod.

7. Gwnaethom hefyd drafod a nodi gohebiaeth ynghylch cytundeb rhyngwladol y gwnaethom ei drafod yn flaenorol.

2. Cytundebau y mae angen rhagor o gamau yn eu cylch

Protocol i Gytundeb Interbus ynghylch cludo teithwyr yn rhyngwladol ar fws a bws

8. Gosodwyd y cytundeb hwn yn Senedd y DU ar 24 Hydref 2024. Ei ddyddiad cau ar gyfer craffu, fel sy'n ofynnol gan Ddeddf 2010, oedd 3 Rhagfyr 2024.

9. Mae Cytundeb Interbus yn gytuniad amlochrog sy'n caniatáu ar gyfer teithiau coets achlysurol wedi'u rhyddfrydoli rhwng un ar ddeg o bartïon, gan gynnwys y DU a'r UE. Mae gwasanaethau achlysurol fel arfer yn deithiau llogi preifat neu'n deithiau gwyliau untro.

10. Diben y Protocol hwn yw estyn Cytundeb Interbus o gwmpasu 'gwasanaethau achlysurol' rhyngwladol i gynnwys darpariaethau mynediad i'r farchnad ar gyfer gwasanaethau 'arferol ac arferol arbennig' rhyngwladol ar fws a choets.

11. Mae gwasanaethau arferol yn codi ac yn gosod teithwyr ar fannau aros sefydlog ar lwybrau penodedig (e.e. gwasanaethau rhwng Leeds ac Amsterdam gyda mannau aros ar hyd y ffordd). Mae gwasanaethau arferol arbennig yn wasanaethau arferol sy'n cludo categorïau penodol o deithwyr (e.e. disgyblion i'r ysgol a/neu oddi yno).

12. Mae'r trefniadau mynediad i'r farchnad rhyngwladol presennol ar gyfer gwasanaethau arferol ac arferol arbennig, yn benodol rhwng y DU a'r UE, wedi'u cwmpasu gan ddarpariaethau dros dro yn y Cytundeb Masnach a Chydweithredu rhwng y DU a'r UE. Cafodd y darpariaethau dros dro hyn eu cynnwys ar y sail y byddai'r DU yn cadarnhau'r Protocol ar ôl gadael yr UE, ac felly bydd cadarnhau'r Protocol yn cyflawni'r ymrwymiad rhyngwladol hwn.

13. Ar gyfer y DU, bydd y cytundeb hwn hefyd yn disodli darpariaethau dros dro yn y Cytundeb Masnach a Chydweithredu sydd ar hyn o bryd yn caniatáu i wasanaethau arferol ac arferol arbennig weithredu rhwng y DU a'r UE nes y daw'r Protocol i rym.

14. Mae'r Memorandwm Esboniadol yn datgan y byddai angen deddfwriaeth newydd i weithredu'r cytundeb[2], a chafodd Rheoliadau Trafnidiaeth Ffordd (Gwasanaethau Teithwyr Rhyngwladol) (Diwygio) 2024[3] eu cymeradwyo o ganlyniad gan Senedd y DU ym mis Rhagfyr 2024[4]. Daw'r Rheoliadau i rym ar 1 Ebrill 2025, yr un diwrnod ag y disgwylir i'r Protocol ddod i rym.[5]

15. Mae'r Memorandwm Esboniadol yn datgan, er nad yw'r cytundeb yn ymwneud â mater datganoledig i Gymru, gan ei fod yn ymrwymiad rhyngwladol a all effeithio ar weithredwyr bws/coets yng Nghymru sydd am ymgymryd â gwasanaethau arferol ac arferol arbennig yn rhyngwladol, ymgynghorodd Llywodraeth y DU â Llywodraeth Cymru ar gynlluniau'r DU i gadarnhau'r Protocol ac ynghylch gweithredu deddfwriaeth. Yn ôl y Memorandwm Esboniadol, ni chodwyd pryderon.[6]

16. Gan fod cadarnhad Llywodraeth y DU o'r cytundeb hwn yn rhwymedigaeth ryngwladol dan y Cytundeb Masnach a Chydweithredu, a gall y cytundeb effeithio ar weithredwyr bws/coets yng Nghymru, gwnaethom gytuno i hysbysu Pwyllgor Newid Hinsawdd, yr Amgylchedd a Seilwaith o'r cytundeb a'i ddeddfwriaeth weithredu, yn enwedig yn sgil ei gyfranogiad yn yr ymgynghoriad traws-bwyllgor[7] ar yr adolygiad o weithrediad y Cytundeb Masnach a Chydweithredu.

Diwygiadau i'r Cytundeb sy'n Sefydlu Cronfa Datblygu Affrica

17. Gosodwyd y cytundeb hwn yn Senedd y DU ar 4 Tachwedd 2024. Ei ddyddiad cau ar gyfer craffu, fel sy'n ofynnol gan Ddeddf 2010, oedd 10 Rhagfyr 2024.

18. Diben y cytundeb yw galluogi Cronfa Datblygu Affrica (y 'Gronfa') i ddatgloi mwy o arian mewn marchnadoedd ariannol drwy weithredu 'Opsiwn Benthyca Marchnad'.

---

[2] Llywodraeth y DU, Memorandwm Esboniadol: Protocol i Gytundeb Interbus gyda Chytundeb a Phenderfyniad, (Saesneg yn unig) Hydref 2024, paragraff 5
[3] Ar gael ar: www.legislation.gov.uk/cy/uksi/2024/1370/contents/made
[4] Senedd y DU, Rheoliadau Trafnidiaeth Ffordd (Gwasanaethau Teithwyr Rhyngwladol) (Diwygio) 2024 (Saesneg yn unig)
[5] Llywodraeth y DU, Memorandwm Esboniadol: Protocol i Gytundeb Interbus gyda Chytundeb a Phenderfyniad, (Saesneg yn unig) Hydref 2024, paragraff 5
[6] Llywodraeth y DU, Memorandwm Esboniadol: Protocol i Gytundeb Interbus gyda Chytundeb a Phenderfyniad, (Saesneg yn unig) Hydref 2024, paragraff 10
[7] Senedd Cymru, Ymgynghoriad: Adolygiad o weithrediad y Cytundeb Masnach a Chydweithredu rhwng y DU a'r UE, Awst 2024

19. Mae’r Gronfa yn un o brif arfau’r Grŵp Banc Datblygu Affrica (y ‘Banc’), sef y sefydliad cyllid datblygu mwyaf sy’n canolbwyntio ar Affrica yn unig. Mae’n cefnogi gwledydd Affrica i ymateb i heriau cynyddol y rhanbarth, megis newid hinsawdd, breuder, ansefydlogrwydd a lefelau dyled uchel.

20. Mae’r Gronfa yn darparu benthyciadau a grantiau â chonsesiwn mawr i'r 37 o wledydd tlotaf yn Affrica nad yw eu teilyngdod credyd yn ddigonol i fenthyg o’r prif Fanc.

21. Bydd y diwygiadau a gynigir gan y cytundeb yn caniatáu i'r Gronfa gyrchu marchnadoedd cyfalaf rhyngwladol a chodi cyllid heb gonsesiwn ar gyfer y 37 o wledydd tlotaf yn Affrica drwy drosoli ei hecwiti presennol.

22. Mae’r Memorandwm Esboniadol yn cadarnhau nad oes angen deddfwriaeth newydd i weithredu’r cytundeb.[8]

23. Mae’r Memorandwm Esboniadol yn nodi, gan fod y cytundeb yn ymwneud â mater a gedwir yn ôl yn llwyr ac nad oes iddo oblygiadau i’r llywodraethau datganoledig, na wnaeth Llywodraeth y DU ymgynghori â hwy ynghylch drafftio’r cytundeb.[9]

24. Er bod y cytundeb yn ymwneud â materion a gedwir yn ôl, gan gynnwys cysylltiadau rhyngwladol a gwasanaethau a marchnadoedd ariannol, gwnaethom gytuno i hysbysu Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon a Chysylltiadau Rhyngwladol o'r cytundeb yn sgil ei waith craffu ar Strategaeth Ryngwladol Llywodraeth Cymru[10] sy’n cynnwys cynllun gweithredu ar Gymru ac Affrica.

[8] Llywodraeth y DU, Memorandwm Esboniadol: Diwygiadau i'r Cytundeb sy’n Sefydlu Cronfa Datblygu Affrica, (Saesneg yn unig) Tachwedd 2024, paragraff 5
[9] Llywodraeth y DU, Memorandwm Esboniadol: Diwygiadau i'r Cytundeb sy’n Sefydlu Cronfa Datblygu Affrica, (Saesneg yn unig) Tachwedd 2024, paragraff 10
[10] Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon a Chysylltiadau Rhyngwladol: Cysylltiadau rhyngwladol Llywodraeth Cymru

3. Cytundebau a nodwyd er gwybodaeth

Cytundeb rhwng y DU a Mauritius ynghylch archipelago Chagos

26. Ar 7 Hydref 2024, cyhoeddodd Llywodraeth y DU gytundeb mewn egwyddor i gwblhau cytuniad rhwng y DU a Mauritius mewn perthynas ag Ynysoedd Chagos.[11]

27. Dan y cytundeb arfaethedig, byddai'r DU yn ildio ei hawliad sofraniaeth o'r ynysoedd i Mauritius gan gynnal prydles 99 mlynedd dros Diego Garcia, sef lleoliad canolfan awyr filwrol rhwng y DU a'r Unol Daleithiau.

28. Wrth gyhoeddi'r cytundeb mewn egwyddor, dywedodd David Lammy AS, yr Ysgrifennydd Gwladol dros Faterion Tramor, y Gymanwlad a Datblygu, y canlynol:

> *"... after two years of negotiations and decades of disagreement, the United Kingdom and Mauritius have reached a political agreement on the future of the British Indian Ocean Territory. The treaty is neither signed nor ratified, but I wanted to update the House on the conclusion of formal negotiations at the earliest opportunity."*

29. Nododd y canlynol:

> *"This is an agreement that secures our national defence and security interests in an important part of the globe."*

30. Gan fod y cytundeb yn ymwneud â materion a gedwir yn ôl, sef cysylltiadau rhyngwladol ac amddiffyn, gwnaethom gytuno i nodi'r cytundeb er gwybodaeth yn unig.

Pedwar cytundeb terfynu unigol rhwng y DU a'r Weriniaeth Tsiec, Lithwania, Slofenia a Croatia ar Hyrwyddo a Diogelu Buddsoddiadau

31. Gosodwyd y cytundebau terfynu rhwng y DU a'r Weriniaeth Tsiec a rhwng y DU a Lithwania yn Senedd y DU ar 28 Tachwedd 2024. Eu dyddiad cau ar gyfer craffu, fel sy'n ofynnol gan Ddeddf 2010, yw 16 Ionawr 2025.

---

[11] Llywodraeth y DU, Datganiad Llafar: Tiriogaeth Brydeinig Cefnfor India: Negodiadau, (Saesneg yn unig) 7 Hydref 2024

32. Gosodwyd cytundebau terfynu rhwng y DU a Slofenia a rhwng y DU a Croatia yn Senedd y DU ar 18 Rhagfyr 2024. Eu dyddiad cau ar gyfer craffu yw 5 Chwefror 2025.

33. Diben y cytundebau terfynu yw terfynu Cytuniadau Buddsoddi Dwyochrog y partïon, sy'n cynnwys darpariaethau diogelu buddsoddiad sy'n rhoi ymrwymiadau i fuddsoddwyr ar y driniaeth y gallant ddisgwyl ei chael mewn cysylltiad â buddsoddiadau sefydledig yn nhiriogaeth y wladwriaeth arall.

34. Mae terfynu'r Cytuniadau Buddsoddi Dwyochrog hyn yn unol ag ymrwymiadau'r UE a wnaed gan y DU pan oedd yn aelod-wladwriaeth.

35. Mae'r Memoranda Esboniadol mewn perthynas â phob cytundeb terfynu yn cadarnhau, er bod y cytundebau'n ymwneud â buddsoddiad rhyngwladol, sy'n fater a gedwir yn ôl, o gofio bod y Cytuniadau Buddsoddi Dwyochrog yn gymwys i drin buddsoddiadau Gweriniaeth Tsiec/Lithwania/Slofenia/Croatia gan y llywodraethau datganoledig (a'r gwrthwyneb), hysbysodd Llywodraeth y DU y llywodraethau datganoledig o'r cytundebau.[12]

36. Gan fod y cytundebau'n ymwneud â materion a gedwir yn ôl, gan gynnwys cysylltiadau rhyngwladol a gwasnaethau ariannol, gwnaethom gytuno i'w nodi er gwybodaeth yn unig.

Cytundeb Gwasanaethau Awyr rhwng y DU a Gwlad Thai

37. Gosodwyd y cytundeb hwn yn Senedd y DU ar 15 Hydref 2024. Ei ddyddiad cau ar gyfer craffu, fel sy'n ofynnol gan Ddeddf 2010, oedd 21 Tachwedd 2024.

38. Diben y cytundeb yw rhoi'r fframwaith mewn cyfraith ryngwladol ar gyfer gwasanaethau awyr rhwng y DU a Gwlad Thai a'r tu hwnt.

39. Mae'r cytundeb yn disodli cytundeb 1950 sy'n llywodraethu gwasanaethau awyr rhwng y DU a Gwlad Thai ac yn cynnwys darpariaethau modern ar faterion sy'n berthnasol i weithrediad gwasanaeth awyr rhyngwladol wedi'i drefnu. Mae hefyd yn gosod y telerau ac amodau ar gyfer gweithredu gwasanaethau awyr,

---

[12] Llywodraeth y DU, Memorandwm Esboniadol: Y DU/Y Weriniaeth Tsiec: Cytundeb ar Derfynu'r Cytundeb rhwng y DU a Gweriniaeth Ffederal Tsiec a Slofacia ar gyfer Hyrwyddo a Diogelu Buddsoddiadau, Tachwedd 2024, paragraff 10 (Saesneg yn unig); Llywodraeth y DU, Memorandwm Esboniadol: Y DU/Lithwania: Cytundeb ar Derfynu'r Cytundeb ar gyfer Hyrwyddo a Diogelu Buddsoddiadau, Tachwedd 2024, paragraff 10 (Saesneg yn unig); Llywodraeth y DU, Memorandwm Esboniadol: Y DU/Slofenia: Cytundeb ar Derfynu'r Cytundeb ar gyfer Hyrwyddo a Diogelu Buddsoddiadau, Rhagfyr 2024, paragraff 10 (Saesneg yn unig); Llywodraeth y DU, Memorandwm Esboniadol: Y DU/Croatia: Cytundeb ar Derfynu'r Cytundeb ar gyfer Hyrwyddo a Diogelu Buddsoddiadau, Rhagfyr 2024, paragraff 10 (Saesneg yn unig)

gan gynnwys mewn cysylltiad â diogelwch, diogelwch wrth hedfan, dyletswyddau a thaliadau tollau a materion eraill.

40. Mae'r Memorandwm Esboniadol yn cadarnhau nad oes angen deddfwriaeth i weithredu'r cytundeb.[13]

41. Mae'r Memorandwm Esboniadol yn datgan, er nad yw'r cytundeb yn ymwneud â mater datganoledig, ei fod yn effeithio ar wasanaethau awyr rhwng y llywodraethau datganoledig a Gwlad Thai. Fel y cyfryw, mae'r llywodraethau datganoledig wedi'u cadw'n ymwybodol o gytundebau gwasanaethau awyr newydd y DU ac mae'r Memorandwm Esboniadol yn datgan na chodwyd pryderon ynghylch y cytundeb.[14]

42. Gan fod y cytundeb yn ymwneud â mater a gedwir yn ôl, sef cysylltiadau rhyngwladol, gwnaethom gytuno i'w nodi er gwybodaeth yn unig.

Cytundeb Gwasanaethau Awyr rhwng y DU a Brasil

43. Gosodwyd y cytundeb rhyngwladol hwn yn Senedd y DU ar 13 Tachwedd 2024. Ei ddyddiad cau ar gyfer craffu, fel sy'n ofynnol gan Ddeddf 2010, oedd 18 Rhagfyr 2024.

44. Diben y cytundeb yw rhoi'r fframwaith mewn cyfraith ryngwladol ar gyfer gwasanaethau awyr rhwng y DU a Brasil a'r tu hwnt.

45. Mae'r cytundeb yn disodli cytundeb 1946 sy'n llywodraethu gwasanaethau awyr rhwng y DU a Brasil ac yn cynnwys darpariaethau modern ar faterion sy'n berthnasol i weithrediad gwasanaethau awyr rhyngwladol wedi'u trefnu.

46. Mae'r Memorandwm Esboniadol yn cadarnhau nad oes angen deddfwriaeth i weithredu'r cytundeb.[15]

47. Mae'r Memorandwm Esboniadol yn datgan, er nad yw'r cytundeb yn ymwneud â mater datganoledig, ei fod yn effeithio ar wasanaethau awyr rhwng y llywodraethau datganoledig a Brasil. Fel y cyfryw, mae'r llywodraethau datganoledig wedi'u cadw'n ymwybodol o gytundebau gwasanaethau awyr

[13] Llywodraeth y DU, Memorandwm Esboniadol: Y DU/Gwlad Thai: Cytundeb yn Ymwneud â Gwasanaethau Awyr, Hydref 2024, paragraff 5 (Saesneg yn unig)
[14] Llywodraeth y DU, Memorandwm Esboniadol: Y DU/Gwlad Thai: Cytundeb yn Ymwneud â Gwasanaethau Awyr, Hydref 2024, paragraff 10 (Saesneg yn unig)
[15] Llywodraeth y DU, Memorandwm Esboniadol: Y DU/Brasil: Cytundeb yn Ymwneud â Gwasanaethau Awyr, Tachwedd 2024, paragraff 5 (Saesneg yn unig)

newydd y DU ac mae'r Memorandwm Esboniadol yn datgan na chodwyd pryderon ynghylch y cytundeb.[16]

48. Gan fod y cytundeb yn ymwneud â mater a gedwir yn ôl, sef cysylltiadau rhyngwladol, gwnaethom gytuno i'w nodi er gwybodaeth yn unig.

Cytundeb Gwasanaethau Awyr rhwng y DU a Mongolia

49. Gosodwyd y cytundeb rhyngwladol hwn yn Senedd y DU ar 13 Tachwedd 2024. Ei ddyddiad cau ar gyfer craffu, fel sy'n ofynnol gan Ddeddf 2010, oedd 18 Rhagfyr 2024.

50. Diben y cytundeb yw rhoi'r fframwaith mewn cyfraith ryngwladol ar gyfer gwasanaethau awyr rhwng y DU a Mongolia a'r tu hwnt.

51. Mae'r cytundeb yn disodli cytundeb blaenorol o 2000 yn llywodraethu gwasanaethau awyr ac yn gosod y telerau ac amodau ar gyfer gweithredu gwasanaethau awyr, gan gynnwys mewn cysylltiad â diogelwch, diogelwch wrth hedfan, dyletswyddau a thaliadau tollau a materion eraill.

52. Mae'r Memorandwm Esboniadol yn cadarnhau nad oes angen deddfwriaeth i weithredu'r cytundeb.[17]

53. Mae'r Memorandwm Esboniadol yn datgan, er nad yw'r cytundeb yn ymwneud â mater datganoledig, ei fod yn effeithio ar wasanaethau awyr rhwng y llywodraethau datganoledig a Mongolia. Fel y cyfryw, mae'r llywodraethau datganoledig wedi'u cadw'n ymwybodol o gytundebau gwasanaethau awyr newydd y DU ac mae'r Memorandwm Esboniadol yn datgan na chodwyd pryderon ynghylch y cytundeb.[18]

54. Gan fod y cytundeb yn ymwneud â mater a gedwir yn ôl, sef cysylltiadau rhyngwladol, gwnaethom gytuno i'w nodi er gwybodaeth yn unig.

[16] Llywodraeth y DU, Memorandwm Esboniadol: Y DU/Brasil: Cytundeb yn Ymwneud â Gwasanaethau Awyr, Tachwedd 2024, paragraff 10 (Saesneg yn unig)
[17] Llywodraeth y DU, Memorandwm Esboniadol: Y DU/Mongolia: Cytundeb yn Ymwneud â Gwasanaethau Awyr, Tachwedd 2024, paragraff 5 (Saesneg yn unig)
[18] Llywodraeth y DU, Memorandwm Esboniadol: Y DU/Mongolia: Cytundeb yn Ymwneud â Gwasanaethau Awyr, Tachwedd 2024, paragraff 10 (Saesneg yn unig)

Cytundeb Gwasanaethau Awyr rhwng y DU a Moldofa

55. Gosodwyd y cytundeb rhyngwladol hwn yn Senedd y DU ar 13 Tachwedd 2024. Ei ddyddiad cau ar gyfer craffu, fel sy’n ofynnol gan Ddeddf 2010, oedd 18 Rhagfyr 2024.

56. Diben y cytundeb yw rhoi’r fframwaith mewn cyfraith ryngwladol ar gyfer gwasanaethau awyr rhwng y DU a Moldofa a’r tu hwnt.

57. Mae’r cytundeb yn disodli’r trefniadau rhwng yr UE a Moldofa a oedd yn gymnwys i’r DU tan 31 Rhagfyr 2020 ar ddiwedd cyfnod pontio Brexit. Mae’r cytundeb yn gosod y telerau ac amodau ar gyfer gweithredu gwasanaethau awyr, gan gynnwys mewn cysylltiad â diogelwch, diogelwch wrth hedfan, dyletswyddau a thaliadau tollau a materion eraill.

58. Mae’r Memorandwm Esboniadol yn cadarnhau nad oes angen deddfwriaeth i weithredu’r cytundeb.[19]

59. Mae’r Memorandwm Esboniadol yn datgan, er nad yw’r cytundeb yn ymwneud â mater datganoledig, ei fod yn effeithio ar wasanaethau awyr rhwng y llywodraethau datganoledig a Moldofa. Fel y cyfryw, mae’r llywodraethau datganoledig wedi’u cadw’n ymwybodol o gytundebau gwasanaethau awyr newydd y DU ac mae’r Memorandwm Esboniadol yn datgan na chodwyd pryderon ynghylch y cytundeb.[20]

60. Gan fod y cytundeb yn ymwneud â mater a gedwir yn ôl, sef cysylltiadau rhyngwladol, gwnaethom gytuno i’w nodi er gwybodaeth yn unig.

Cytundeb Gwasanaethau Awyr rhwng y DU a Tajikistan

61. Gosodwyd y cytundeb rhyngwladol hwn yn Senedd y DU ar 13 Tachwedd 2024. Ei ddyddiad cau ar gyfer craffu, fel sy’n ofynnol gan Ddeddf 2010, oedd 18 Rhagfyr 2024.

62. Mae’r cytundeb yn rhoi’r cytundeb cyfreithiol rwymol cyntaf ar waith sy'n llywodraethu gwasanaethau awyr rhwng y DU a Tajikistan.

---

[19] Llywodraeth y DU, Memorandwm Esboniadol: Y DU/Moldofa: Cytundeb yn Ymwneud â Gwasanaethau Awyr, Tachwedd 2024, paragraff 5 (Saesneg yn unig)
[20] Llywodraeth y DU, Memorandwm Esboniadol: Y DU/Moldofa: Cytundeb yn Ymwneud â Gwasanaethau Awyr, Tachwedd 2024, paragraff 10 (Saesneg yn unig)

63. Mae'r Memorandwm Esboniadol yn cadarnhau nad oes angen deddfwriaeth i weithredu'r cytundeb.[21]

64. Mae'r Memorandwm Esboniadol yn datgan, er nad yw'r cytundeb yn ymwneud â mater datganoledig, ei fod yn effeithio ar wasanaethau awyr rhwng y llywodraethau datganoledig a Tajikistan. Fel y cyfryw, mae'r llywodraethau datganoledig wedi'u cadw'n ymwybodol o gytundebau gwasanaethau awyr newydd y DU ac mae'r Memorandwm Esboniadol yn datgan na chodwyd pryderon ynghylch y cytundeb.[22]

65. Gan fod y cytundeb yn ymwneud â mater a gedwir yn ôl, sef cysylltiadau rhyngwladol, gwnaethom gytuno i'w nodi er gwybodaeth yn unig.

[21] Llywodraeth y DU, Memorandwm Esboniadol: Y DU/Tajikistan: Cytundeb yn Ymwneud â Gwasanaethau Awyr, Tachwedd 2024, paragraff 5 (Saesneg yn unig)
[22] Llywodraeth y DU, Memorandwm Esboniadol: Y DU/Tajikistan: Cytundeb yn Ymwneud â Gwasanaethau Awyr, Tachwedd 2024, paragraff 10 (Saesneg yn unig)

4. Gohebiaeth yn ymwneud â chytundebau a drafodwyd yn flaenorol

Cytundeb Gwlad Letyol Sefydliad Coedwigoedd y DU/Ewrop

67. Gwnaethom drafod y cytundeb hwn yn ein cyfarfod ar 24 Mehefin 2024[23], a chytuno i'w ddwyn i sylw'r Pwyllgor Newid Hinsawdd, yr Amgylchedd a Seilwaith.

68. Ar 17 Gorffennaf 2024, ysgrifennodd y Pwyllgor Newid Hinsawdd, yr Amgylchedd a Seilwaith[24] at Lywodraeth Cymru yn gofyn am fwy o wybodaeth am y cyfleoedd posibl a roddir i Gymru drwy'r cytundeb.

69. Ymatebodd y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig[25] i'r Pwyllgor Newid Hinsawdd, yr Amgylchedd a Seilwaith ar 16 Medi 2024, gan gadarnhau, er nad ymgynghorwyd â Llywodraeth Cymru ar y penderfyniad i sefydlu presenoldeb yn y DU, ei bod yn disgwyl cael ei diweddaru gan yr Uned Goedwigoedd Ryngwladol.

70. Mae'r Dirprwy Brif Weinidog yn cadarnhau y cynrychiolir Cymru ar Gyngor Sefydliad Coedwigoedd y DU/Ewrop, gan nodi bod Prifysgol Bangor yn sefydliad sy'n aelod a bod gan Lywodraeth Cymru sedd ar Fwrdd Forest Research.

71. Ychwanegodd y Dirprwy Brif Weinidog y canlynol:

> *"Disgwylir i swyddfa'r DU gryfhau'r berthynas a'r cyd-ddealltwriaeth rhwng Llywodraeth y DU ac EFI ymhellach a chaniatáu i arbenigwyr EFI gymryd rhan fwy gweithredol mewn cyfarfodydd a thrafodaethau sy'n digwydd yn y DU. Unwaith y bydd y Cytundeb Gwlad Letyol ar waith, dylai fod yn haws i bob corff ac unigolyn yn y DU ymgysylltu'n uniongyrchol ag EFI oherwydd ei bresenoldeb ffisegol yn y DU. Byddwn yn parhau i fonitro sut mae'n cyflawni dros Gymru drwy'r sefydliadau sy'n aelodau".*[26]

---

[23] Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad, 24 Mehefin 2024
[24] Llythyr oddi wrth y Pwyllgor Newid Hinsawdd, yr Amgylchedd a Seilwaith at Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig, 17 Gorffennaf 2024
[25] Llythyr oddi wrth y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig at y Pwyllgor Newid Hinsawdd, yr Amgylchedd a Seilwaith, 16 Medi 2024
[26] Llythyr oddi wrth y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig at y Pwyllgor Newid Hinsawdd, yr Amgylchedd a Seilwaith, 16 Medi 2024